

Χειρ. Πόρτας Πευκίων
Αγ. Διον. i. -
18472 Αθήνα
Z

08/01/2003



Κύριον
Γιώργο Αράρη
(Γιώργο Παπαδά - Ιατρός)
1^ο χλμ. Πεδινής - Αμπελιών
45500. Ιωάννινα
Z

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΟΛΛΑΣ

Τό καλό νά λέγεται

Τό καλό νά λέγεται. Ἐπειδή πρωτίστως ἀπελευθερώνει θετική ἐνέργεια καί δέν κακοφορμίζει μέσα σου τό ἀρνητικό. Ὅ,τι εἶναι κακογραμμένο καί κακοῦ γούστου ξέχνα το, χέσ' το. Ἀντιθέτως, τό καλό πρέπει νά τό δείχνουμε ἐπειδή δέν πουλάει μούρη, δέν μοστράεται. Ἀκριβῶς ὅπως τό διαμάντι πού φωλιάζει μέσα στά σκοτεινά πετρώματα. Κι ἂν τύχει νά εἶσαι ἀπ' αὐτούς πού ἔχουν ὄσφρηση κι εὐαισθησία, ἔχεις ὑποχρέωση νά τό δείχνεις. Καί δείχνοντάς το, εἶναι σάν νά τό βραβεύεις. Γνωστά πράγματα.

Οἱ γραμμές αὐτές γράφονται μέ ἀφορμή τά πρόσφατα βραβεῖα τοῦ περιοδικοῦ Διαβάζω καί τήν ἀδυναμία ἀπονομῆς τοῦ βραβείου μυθιστορηματος. Γράφτηκαν πολλά γι' αὐτή τήν ἀδυναμία, στό σύνολό τους ἀρνητικά, καθῶς φαίνεται πώς γιά τούς ἀναγνώστες, τή συντεχνία τῶν συγγραφέων ἀλλά καί τῶν ἐκδοτῶν — τήν ἀγορά, γιά νά χρησιμοποιήσουμε ὄρο σύγχρονο —, τό ζητούμενο σέ μία τέτοια ἀναγνώριση δέν εἶναι τό ἀπολύτως (ἀδιανόητο, ἀδύνατον, καί μᾶλλον βλακῶδες) ἐξαιρετικό καί ἀξεπέραστο μυθιστόρημα, ἀλλά ἐκεῖνο πού ξεχωρίζει ἀνάμεσα στά ἄλλα, ἐξίσου ἄξια νά βραβευθοῦν, βιβλία. Γι' αὐτό καί μοιάζει παραλογισμός πρώτης γραμμῆς νά ἀνακοινῶνεις λίστα διακριθέντων μυθιστορημάτων, καί ἄρα ὑποψήφιων γιά βράβευση, μέσα ἀπ' τόν πολτό τῆς ἀδιάφορης μαζικῆς παραγωγῆς, καί ἀπ' τήν ἄλλη μεριά νά μὴν κατορθώνεις νά δείξεις ἕνα ἀπ' ὅλα αὐτά τά λίγα (τά δέκα;), μέ τό γελοῖο ἐπιχείρημα πώς κανένα δέν πλειοψήφισε. Ἐνα βραβεῖο πού θε-

σμοθετήθηκε στά τέλη τοῦ περασμένου αἰῶνα γιά νά ἀποσπάσει τή λογοτεχνική παραγωγή ἀπ' τό κρατικό κουκούλωμα, ὅπου, ὡς γνωστόν, τά πάντα γίνονται πίσω ἀπό βαρεῖες κουρτίνες, στό ἡμίφως τῆς συναλλαγῆς καί χωρίς καμιά ἀπόδοση λογαριασμοῦ πρὸς τούς ὑπηκόους, εἶναι ἀδιανόητο νά ἐμφανίζεται ἀνίκανο (ἢ κριτική του ἐπιτροπῆ νά μὴν εἶναι ἰκανή) νά ὑπερβεῖ τό μπλοκάρισμα, καί νά προχωρήσει στή βράβευση ἐκείνου τοῦ βιβλίου πού θά γινόταν ἀφορμή νά γιορτάσουμε ὅλοι μας τό γεγονός πὼς καί τήν περασμένη χρονιά γράφτηκε καί σβήστηκε, καί ξαναγράφτηκε καί ξανασβήστηκε μυθιστόρημα.

Ὁ λόγος: ἡ κριτική λογοτεχνίας ἔχει δρόμο μπροστά της μέχρι τό σημεῖο νά ὑπακούει καί νά κρίνει βάσει κάποιου ἀπόλυτου αἰσθητικοῦ κανόνα, ὁ ὁποῖος ὡς ἕνας νέος Δεκάλογος θά τήν κάνει νά ἐκφράζει ἀπόψεις computerized ἄσφαλτες (δηλαδή μεταλλαγμένες), καί ὑπεράνω στενά προσωπικῶν ἐκτιμήσεων, ἀλλά καί γνωριμιῶν καί συμπαθειῶν. Ὅμως, ἔλεος: σέ κοινωνία ἀνθρώπων ζοῦμε, σέ ἕνα ὑπέροχο καί καθημερινό νταραβέρι βρισκόμαστε, ὅπου διάφορα καθημερινά πράγματα παίζουν τόν ρόλο τους καί δέν μᾶς ἀφήνουν ν' ἀγιάσουμε. Εὐτυχῶς.

Ὁ συγκεκριμένος θεσμός, ἀπό τόν φόβο μὴν κατηγορηθεῖ γιά ἔλλειμμα δημοκρατικότητας καί ροπή πρὸς τήν αὐθαιρεσία, ἔκανε τό μοιραῖο σφάλμα νά θελήσει νά ἀνταγωνιστεῖ τά κρατικά βραβεῖα σέ ἕνα ἐπίπεδο μέ περισσότερη διαφάνεια (σιγά τό τζάμι) καί περισσότερη ἀπολογία πρὸς τούς ὑπηκόους (σιγά τό βυζαντινὸ τυπικό). Ὅσοι ὁμως παρακολουθοῦν τά πράγματα γνωρίζουν πὼς ὁ ἀθλοθέτης δέν ὀρίζει ἐπιτροπῆ βραβείων γιά νά πλειοψηφεῖ,

άλλά για νά τόν συμβουλευεί. Δέν είναι άμοιρος γραμμάτων ό άρχων, ό χρόνος όμως πού θυσιάζει στην ύπηρεσία τών ύπηκόων του δέν του άρκει για νά γνωρίζει κάθε άράδα πού δημοσιεύεται, κι έτσι καλεί μιά έπιτροπή νά του υπενθυμίξει τί έγινε μέσα στά γράμματα.

Ή απόπειρα νά συνδυασθεί τό βραβείο μιάς λογοτεχνικής παρέας και τό βραβείο ενός περιοδικού πού αντικατοπτρίζει τήν κίνηση τής βιβλιαγοράς είναι αδύνατος. Τό δεύτερο, μή όντας ύπόλογο παρά στον έαυτό του και στον σκοπό πού έταξε νά ύπηρετεί, ανακοινώνει πώς «τό βραβείο φέτος δέν άπενεμήθη». Αυτό και τίποτε παραπάνω. Ένα περιοδικό όμως πού δημοσιεύει λίστες μπέστ-σέλλερ (τό ένδιαφέρουν τά νούμερα, τό νοιάζει ή άγορά) και διαπλέκεται μέ τό Δημόσιο (Ithaca), θεωρεί τόν έαυτό του ύποχρεωμένο και έξηγήσεις νά δίνει αλλά και ύποσχέσεις, άγωνιζόμενο νά τις κρατήσει. Αυτό τό σύστημα ήταν μοιραίο κάποια στιγμή νά μπλοκάρει. Γιατί τό σύστημα δέν είχε φανταστεί πώς μιά ισόβια κριτική έπιτροπή κάποια στιγμή

θά έμπαινε στον πειρασμό νά “πάρει κεφάλι” και νά άρνηθεί νά παρουσιάσει μιά πλειοψηφία. ύποχρεώνοντας έτσι τόν άθλοθέτη “άπλως νά προεδρεύει”.

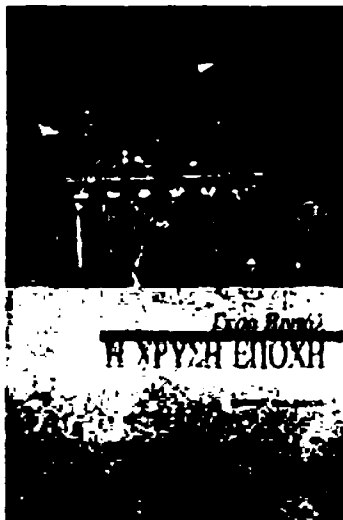
Ο άθλοθέτης όμως, για νά είναι συνεπής προς τήν ιδέα του βραβείου του, είναι ύποχρεωμένος νά ύποδεικνύει τό καλό σέ τακτά διαστήματα. άναγνωρίζοντας πώς τά γράμματα ώφελούνται στό σύνολό τους και άδιαφορώντας για τήν εύλογη στενοχώρια τών άλλων συγγραφέων. Γι' αυτό και άναλαμβάνει τό βάρος τής βράβευσης, άποφεύγοντας τά πολλά πολλά. Άπλως δείχνει αυτό πού κρίνει πώς ξεχώρισε τήν περασμένη χρονιά.

Ειδάλλως είναι καταδικασμένο νά συνεχίζει τό κρυφτούλι μέ τά κρατικά βραβεία, μετεξελισσόμενο μέ τόν καιρό σέ μιά προβληματική λογοτεχνική ΔΕΚΟ, μέ διοίκηση πού άγωνίζεται νά διατηρήσει τήν έξουσία της, άλλοτε “μή πλειοψηφώντας” και άλλοτε άπονέμοντας ένα βραβείο σε περισσότερους του ενός ύποψηφίους.

Οκτώβριος 2002

ΕΚΔΟΣΕΙΣ SCRIPTA

ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ • ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ



ΓΚΟΡ ΒΙΝΤΑΛ
Η ΧΡΥΣΗ ΕΠΟΧΗ

Μετάφραση: ΡΕΝΑ ΧΑΤΧΟΥΤ

Ο μεγαλύτερος εν ζωή ιστορικός
μυθιστοριογράφος
ANTONI MIPERTZES

Υπεροχο

ΓΚΑΜΠΙΕΛ ΓΚΑΡΣΙΑ ΜΑΡΚΕΣ

Ο Βιντάλ είναι μαίτρ
ΙΤΑΛΟ ΚΑΛΒΙΝΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 10 • ΑΘΗΝΑ 10680 • ΤΗΛ.: 210 3616 528
FAX: 210 3616 529 • email: scripta@hellasnet.gr • www.scripta.gr

Τό Έντευκτήριο έλαβε από τόν συγγραφέα κ. Χριστόφορο Μηλιώνη τήν ακόλουθη έπιστολή:

Άθήνα, 8 Ίανουαρίου 2003

Άγαπητό Έντευκτήριο,

Άπό τόν καιρό του Μακρυγιάννη, δηλαδή από τόν καιρό πού ιδρύθηκε αυτό τό καχορίζικο Έλληνικό Κράτος, οί “πολιτικές” πού διαρκώς εναλλάσσονται κο- ντεύουν νά μās παλαβώσουν: τή μιά “πολιτική φαναριώτικη”, τήν άλλη “άρβανί- τικη”, τήν άλλη “βλάχικη, τσίντζιλε-φίντζιλε”!...

Στό τεύχος σου 59 (Οκτώβριος-Δεκέμβριος, 2002) διάβασα τό άρθρο του Δη- μήτρη Νόλλα μέ τίτλο «Τό καλό νά λέγεται», όπου ψέγει τό περιοδικό Διαβάζω για τήν αδυναμία του νά άπονεύει αυτή τή φορά βραβείο μυθιστορήματος, Δέν θά μπώ στό θέμα αυτό (τό νά άπονεύεις δύο μισά βραβεία, πού θά μπορούσε νά είναι και τρία του 1/3 ή και 4 του 1/4 κ.ο.κ. δέν άπέχει και πολύ από τό νά μή άπονεύεις κανένα), αλλά θέλω νά έπισημάνω όρισμένες παρατηρήσεις πού διατυπώνει ό φίλ- τατος Νόλλας. Παραβλέπω τό «έλεος!» πού έπικαλείται για τό ότι «σέ κοινωνία ανθρώπων ζούμε (!), σέ ένα υπέροχο (!) και καθημερινό νταραβέρι (!) βρισκόμαστε, όπου διάφορα καθημερινά πράγματα παίζουν τό ρόλο τους και δέν μās άφήνουν ν' αγιάσουμε. Ευτυχώς (!)» — τά έντός παρενθέσεων θαυμαστικά, δικά μου. «Όχι είναι κακογραμμένο και κακού γούστου, ξέχνα το...», πού λέει κι ό ίδιος.

Θά μείνω όμως στην ακόλουθη παρατήρησή του πού αναφέρεται ευθέως στά Κρατικά Βραβεία: «Ένα βραβείο —γράφει, κι έννοει του Διαβάζω— πού θεσμοθε- τήθηκε στά τέλη του περασμένου αιώνα, για ν' άποσπάσει τή λογοτεχνική παρα- γωγή άπ' τό κρατικό κουκούλωμα, όπου, ως γνωστόν, τά πάντα γίνονται πίσω από βαριές κουρτίνες, στό ήμίφως τής συναλλαγής και χωρίς καμιά άπόδοση λογαρια- σμού προς τούς ύπηκόους, είναι άδιανόητο νά έμφανίζεται άνίκανο κτλ. κτλ...»

Άλλά ό Δημ. Νόλλας διετέλεσε, μάλλον πρόσφατα, μέλος σέ δύο έπιτροπές άπονομής Κρατικών Βραβείων. Αυτά λοιπόν πού γράφει ίσοδυναμοῦν μέ μαρ- τυρίες και καταγγελίες, αφού ό έντολεύς του δέν νομίζω ότι θά τά άποδεχόταν. Δι- κός τους λογαριασμός, και λόγος φαίνεται ότι δέν πέφτει σ' έμās τούς “ύπηκό- ους” τους (έντολέως και έντολοδόχου). Έκείνο πού έγώ θά ήθελα νά του έπισημά- νω είναι πώς αν τότε πού βρισκόταν πίσω από τίς «βαριές κουρτίνες» ύπήρχε τρό- πος νά τίς βλέπει απέξω, θά διαπίστωνε πώς μάλλον έμοιαζαν μέ μπερντέ του Καραγκιόζη, όπου τό θέαμα ήταν άπολαυστικό: Ένα ραβαΐσι, όπου οί μουσαφι- ραίοι πήγαιναν κι έρχονταν στην Άμερική (μόνο μαύρους από τό Τζιμπουτί δέν μās φέρανε), οί φιλιπινέζες ήταν στά μέσα και στά έξω και σερβίριζαν ποντικο- κούραδα για μαύρο χαβιάρι (ή κοπέλα ή Μαριγώ, μιά δουλειά σωστή δέν κάνει...). Τσίντζιλε-φίντζιλε, πού λέει ό Μακρυγιάννης.

Σύμφωνοι λοιπόν, «τό καλό νά λέγεται». Σύμφωνοι και για τή διαπλοκή του Διαβάζω μέ τό Δημόσιο και τίς παραφυάδες του, πού καταγγέλλει. Όλα έδω πλη- ρώνονται. Όχι τώρα βέβαια αλλά σύντομα... Κι άς κάνουν πώς δέν τό βλέπουν.

Μέ φιλικούς χαιρετισμούς
Χριστόφορος Μηλιώνης